

Областна администрация Варна и Черноморска мрежа на НПО – партньори в Проект „Пространствено планиране на крайбрежните зони *План Коуст*“

съфинансиран по Програма ИНТЕРРЕГ IIIБ КАДСЕС на ЕС
по Грантов договор BG 2004/016-919.05.01.01.020 с ИА
за Програма ФАР към МРРБ

С цел да осигури жизнеспособно развитие на крайбрежната зона при все по-увеличаващата се необходимост от разработване и използване на морските ресурси ЕК поставя на дневен ред създаването на национални стратегии за интегрирано управление на крайбрежните зони (ИУКЗ), които да не се ограничават само до териториите на отделни държави, а да въздействат на подпроектно ниво върху подбрани региони с изразени конфликти между интересите на икономическото развитие и защитата на околната среда.

Основна цел на международния проект „План Коуст“, в който Областна администрация Варна, и Черноморска мрежа на НПО са партньори, е подкрепа за устойчивото развитие на крайбрежните зони на Балтийско, Адриатическо и Черно море.

В международен мащаб се очакват следните по-важни резултати и ползи от проекта:

- ▶ подпомагане органите на държавно управление на национално и местно ниво в усилията им да повишат качеството на управление;
- ▶ синхронизиране с европейските и международни правила, норми и стандарти в планирането на крайбрежните зони, установяване на общи принципи, инструменти и методи

за реализиране на пространственото планиране и планираното използване на морските ресурси, разработване на План за ползване на морските ресурси;

- ▶ създаване на ГИС (географска информационна система), уеднаквяване и интеграция на базите данни и информационните инструменти на отделните заинтересовани участници;
- ▶ организация на връзката и работа в мрежа на всички заинтересовани участници в процеса на планиране и използване на морските ресурси в черноморските крайбрежни зони;
- ▶ осигуряване на актуална информация, обучения и обмен на опит чрез създадените международни връзки и информационни канали;
- ▶ възможност за планиране на по-мощни инвестиции;
- ▶ експериментални действия за онагледяване на резултатите от осъществяването на пространствено планиране в крайбрежните зони чрез разработка и изпълнение на пилотни проектни предложения.

За България се очаква постигането на следните конкретни резултати:

- ▶ анализ на законодателните норми, процедури и политики по отношение ролята на пространственото планиране и използването на морското пространство в България съгласно принципите на ИУКЗ;

1.9. Установяване на съвременното състояние на биологичните ресурси

2. Установяване съвременното състояние на биологичните ресурси
биологични индикатори за оценка на екологическото състояние на акваторията.

2.1. Биологична оценка на водните екосистеми – фитопланктон и хлорофил, цъфтежни видове, екологически рискови зони.

2.2. Биологична оценка на водните екосистеми зоопланктон, индикаторни и инвазивни видове, екологически рискови зони

2.3. Биологична оценка на водните екосистеми (рибни ресурси – биоразнообразие, застрашени видове, миграция, запаси, улови, хабитати с приоритетно значение)

2.4. Биологична оценка на дънните екосистеми дънна безгръбначна фауна, морски дънни хабитати, мидени банки, хабитати с приоритетно значение

2.5. Биологична оценка на дънните екосистеми макроводорасли, индикаторни и застрашени видове, хабитати с приоритетно значение

3. Събиране и въвеждане на други данни за акваторията

3.1. Местоположение и граници на повърхностните водни тела

3.2 Типове и екорегииони на повърхностните водни тела

3.3. Граници на районите на съществуващо и перспективно ползване на водите

3.4. Граници на водните обекти в Черно море, осигуряващи условия за обитаване от рибни видове и възпроизводство на черупкови

3.5. Места и зони на специализираните обекти за стопански риболов

3.6. Вътрешни морски води, териториално море, прилежаща зона и изключителна икономическа зона

3.7. Сондажни работи в континенталния шелф

3.8. Кабели и тръбопроводи върху континенталния шелф

3.9. Схеми за разделно движение, морски коридори, фарватери и препоръчителни пътища; зони за кръгово движение;

3.10. Зони за безопасност, препоръчителни пътища; райони, които трябва да се избягват; райони, в които е забранено заставане на котва

3.11. Пристанища по класификация (видове: за обществен транспорт, яхтени, със специално предназначение, военни, включително граничнополицейски)

3.12. Морски зони, свързани с отбраната

3.13. Съдържание на разтворен кислород

3.14. Перманганатната окисляемост

3.15. Нитрати /нитрити, фосфати

3.16. Зони за приоритетно опазване

3.17. Чувствителни зони – естуари, места за размножаване на рибата и др.

3.18. Зони, переспективни за отглеждане на аквакултури (след комбиниран и синергичен анализ, следващ изготвянето на останалите компоненти на ГИС–базата данни)

Пилотният проект за устройство на акваторията (12-милната зона) включва:

1. Предложения за мероприятия по инженерното устройство на бреговата ивица укрепителни и пристанищни съоръжения, съоръжения в акваторията в т.ч. характеристики на:

- ▶ хидротехнически съоръжения за защита на брега от абразия, свлачища, щормове и вълнения;
- ▶ хидротехнически съоръжения, свързани с туризма - зони за морски атракции, зони за подводни атракции, зони за водни атракции, мостици, стоянки „тирета“, джетове, водни ски, туристически съдове; зони за развитие на водни спортове;
- ▶ съоръжения, свързани със защитата на пясъчните плажове и увеличаването на плажните ивици общи инженерни характеристики, изисквания, ситуационни решения.

2. Ползвания на акваторията: зони за водоползване, зони по Рамковата директива за водите (РДВ), навигационни ограничения в крайбрежните води.

При изпълнение на пилотните дейности са установени следните конфликти, свързани с природо-географските условия и урбанизацията на крайбрежието:

1. Наличие на най-големите древни и съвременни свлачищни процеси в почти цялата северна крайбрежна зона на Варненска област, възникващи поради следните причини:

- ▶ геоложкия и хидроложкия строеж;
- ▶ морското вълнение и абразията;
- ▶ урбанизацията, извършвана без адекватна инфраструктура и инженерна подготовка на земната основа.

Установено е, че решението на проблемите със свлачищата на сушата и с абразията не може да стане самостоятелно за всеки проблем нужно е предприемането на комплексни технически (инженерни) решения не

само на сушата, но и по брега.

Предстои определянето на местата за разполагане на дамби и хидротехнически съоръжения, както и техния тип, най-вече в урбанизирани райони с възникнали свлачища. Инженерната намеса е свързана с превенция на риска и защита на човешките достижения.

2. Замърсяване от урбанистичен натиск поради следните причини:

- ▶ недостатъчно изградена техническа инфраструктура по крайбрежието и в тил;
 - ▶ пренос на замърсяване от реки.
- Оценката на качествата на морската вода се извършва в съответствие с Анекс V на РДВ по биологични индикатори: разпределението на фитопланктона и хлорофил «а», зообентоса, наличие на инвазивни видове като ктенофората *Mnemiopsis leidyi* и др. Оценката на качествата на водата е необходима за определяне на зони за развъждане на черупкови, зони за перспективно водоползване и т.н. Важни за крайбрежните икономики са и местата за размножаване и изхранване на рибите.

3. Конфликти, свързани с разположението на даляни и навигационни маршрути в част от Варненския залив

4. Непрекъснато разрастващи се

туристически и селищни образувания и Зони по Натура 2000 (за пилотния район те са вече в напреднала процедура)

На много места туризмът е значително развит, плажовете не достигат, а крайбрежните зони са претоварени. За намиране на екологосъобразно техническо решение ГИС-базата данни е събрала информация за:

- ▶ еволюцията и динамиката на акумулативните форми;
- ▶ литодинамичните характеристики – седиментен баланс обхващащ количествени оценки на седиментния транспорт;
- ▶ съществуващи подхранващи провинции.

Оптималното и балансирано използване на 12-милната морска зона ще предостави нови перспективи за развитие и значителни икономически ползи, възможности за изучаване и определяне на най-важните въпроси и проблеми на българската черноморска водна брегова зона.

Този документ е изготвен с финансовата помощ на Европейския съюз. За съдържанието на документа носи отговорност Черноморска мрежа на неправителствените организации и то по никакъв начин не може да се смята за израз на официалната позиция на Европейския съюз.

Пилотният проект „Специализирана устройствена схема на част от Черноморското крайбрежие в границите от н. Палеца до н. Екрене“ включва:

1. Определянето на общата структура на територията и устройствени изисквания към развитието ѝ
2. Определянето на териториите за извършване на стопански дейности
3. Определянето на обектите на техническата инфраструктура с национално и регионално значение
4. Определянето на мероприятия за опазване на околната среда и природните ресурси
5. Мероприятия за опазване на биологичното разнообразие и предложение за режимите на териториите в Натура 2000
6. Определянето на режимите на ползване на горски, поземлени и рекреационни ресурси
7. Определянето на териториите с ограничителни режими на устройство и застрояване

Проектът „План Коуст“ ще подпомогне процеса на интегриране усилията на всички заинтересовани от управлението на крайбрежните зони и акваторията институции, организации и обществеността. Комплексният подход в управлението на Черноморското крайбрежие и акваторията му в крайна сметка ще доведе до устойчиво статукво и ясен ред и ще допринесе за увеличена заинтересованост от страна на множество партньори и инвеститори.

За повече информация по проекта:

www.vn.government.bg

www.plancoast.eu

www.bseanetwork.org